

УДК: 336.63

ФІНТЕХ КОМПАНІЇ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

В. В. Савойський,**А. А. Славкова,***Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана, slavkova.a@kneu.edu.ua*

Фінансові технології з'явилися не так давно, але вони швидко привертають увагу та розвиваються. Досліджуючи різноманітність фінтех послуг, можна помітити їхній значний потенціал для впливу на функціонування фінансової системи, що потребує оцінки переваг та ризиків від фінтех-інновацій для різних галузей економіки України.

Фінтех компанії – це компанії, які використовують інноваційні технології для надання фінансових послуг та продуктів [1]. Їх роль на фінансовому ринку полягає в тому, що вони забезпечують доступність, зручність, швидкість та безпеку фінансових операцій для клієнтів, зокрема для тих, хто не має рахунків у банках або не задоволений традиційними фінансовими установами. Фінтех компанії також сприяють конкуренції, інноваціям та ефективності на фінансовому ринку, а також допомагають розвивати фінансову обізнаність та інклюзію населення. Цей сектор представлений як великими фінансовими організаціями, так і численними технологічними стартапами.

Український ринок фінтеху має багато невирішених питань: відсутність сталої фінтех-екосистеми; обмежена кількість діджитал-спеціалістів фінансового ринку; низький відсоток фінансової грамотності населення; недостатнє покриття країни широкосмуговим доступом до Інтернету, що заважає фінансовій інклюзії. Вирішення цих питань стає можливим із запровадженням стратегії розвитку фінтеху в Україні до 2025 року [2], яка базується на таких основних принципах як економіка без готівки; висока компетентність у цифровій та фінансовій сферах; стійка фінтех-екосистема.

Фінтех-компанії використовують свої основні переваги, до яких можна віднести спрямованість на цінності та потреби клієнта, гнучкість бізнес-моделі, застосування новітніх технологій, для залучення більшої кількості клієнтів тощо. Одночасно деякі фінтех-компанії співпрацюють з банками та міжнародними платіжними системами у рамках

певних проєктів. Наприклад, розробки платформ для Р2Р карткових операцій, випуску платіжних карток з логотипами кількох компаній та інших платіжних сервісів. У банківській сфері України успішно працюють не тільки вітчизняні, а й зарубіжні фінтех-компанії, наприклад, *Middleware*, яка розробила хмарну операційну систему *Corezoid*, що дозволяє генерувати рішення та алгоритми для діджиталізації процесів управління компанією, зокрема керувати обладнанням та програмним забезпеченням будь-якої складності, комунікаціями, людськими ресурсами та іншим. Таку систему наразі використовують ПриватБанк та ПУМБ. Компанія *Middleware* також створила для «А-банку» сервіс спільного доступу до кредитних карток, який дозволяє власнику картки передавати кошти зі списку в мобільному додатку банку, налаштувати ліміти за сумами та часовими інтервалами, надавати доступ до своєї картки *Mastercard* обраним користувачам.

Значним фактором, який стимулював впровадження нових технологій та роботу із фінтех-компаніями банків України, став вихід у 2017 році на банківський ринок абсолютно онлайн-банку *Monobank*, який працює на підставі ліцензії «Універсал Банку» [3]. Він відразу ж отримав ряд нагород, які підтвердили його інноваційність та значення для розвитку фінтеху в Україні: перемога в номінації «Найкращий український FinTech-стартап», нагорода PaySpace Magazine Awards, номінація «Необанк року» премії FinAwards 2018 [4]. Банк надає значний спектр платіжних послуг, які мають певні переваги, такі як кредитні ліміти з пільговим періодом, розстрочки, кешбек на покупки, безкоштовну оплату комунальних послуг. Банк постійно оновлює продуктову лінійку, впроваджує новації та розвивається. Так, станом на кінець 2020 року у банку нараховувалося понад 3 млн клієнтів. У результаті партнерства Оксі Банку і IT-компанії *Dyvotech* у жовтні 2019 року було запущено ще один необанк «*SportBank*». Він робить акцент на спортивних категоріях, тобто так званий «спортивний кешбек» до 10 % на всі платежі, що пов'язані зі спортом, – магазини спортивного одягу та товарів, клуби, секції, студії танців, боулінг, більярд тощо. У 2020 році було запущено ще три необанки – *todobank*, *O.bank* та *izibank*. Ці банки пропонують клієнтам кілька продуктів, які мають низку значних переваг через впровадження останніх технологій щодо спрощення банківських процесів і високий рівень клієнтської підтримки і комунікації.

Фінтех компанії відіграють важливу роль загалом у розвитку фінансової системи України. Вони пропонують нові продукти та послуги, які роблять фінансові ресурси більш доступними, зручними та ефективними. Такі компанії також впливають на розвиток економіки України. Вони стимулюють *innovation*, створюють нові робочі місця та сприяють економічному зростанню. Прикладами цього можна назвати:

– компанію «*Monobank*», яка пропонує онлайн-банкінг, що дозволяє клієнтам управляти своїми фінансовими ресурсами в будь-який час і в будь-якому місці. Це зробило банкінг більш доступним і зручним для багатьох людей;

– компанію «*Portmone*», яка пропонує онлайн-платежі за товари та послуги. Це дозволило людям сплачувати за покупки без готівки, що робить їх життя більш комфортним і безпечним;

– компанію «*Fundsbook*», що пропонує краудфандинг, який дозволяє отримувати фінансування для своїх проєктів. Це, в свою чергу, сприяє розвитку підприємництва та інновацій.

Фінтех компанії відіграють важливу роль і на фінансовому ринку, оскільки: забезпечують швидкість, зручність, доступність та ефективність фінансових операцій для клієнтів та партнерів; сприяють конкуренції на фінансовому ринку, оскільки вводять нові продукти та послуги, що задовольняють потреби та вимоги різних клієнтів, наприклад, небанківських; сприяють інклюзії на фінансовому ринку, оскільки знижують вартість та бар'єри доступу до фінансових послуг, підвищуючи фінансову грамотність та довіру клієнтів; сприяють трансформації та розвитку фінансового сектору, оскільки використовують нові технології, такі як штучний інтелект, хмарні послуги, віртуальні активи, миттєві платежі, відкритий банкінг тощо, які змінюють спосіб функціонування та взаємодії фінансових установ та регуляторів.

Фінтех компанії можуть бути як стартапами, так і великими корпораціями, які адаптують свої бізнес-моделі до нових технологічних можливостей. Вони відіграють важливу роль на фінансовому ринку, оскільки пропонують клієнтам та партнерам більш швидкі, зручні, доступні та ефективні фінансові операції. Також сприяють конкуренції на фінансовому ринку, оскільки вводять нові продукти та послуги, які задовольняють потреби та вимоги різних сегментів клієнтів. Такі компанії також сприяють інклюзії на фінансовому ринку, оскільки знижують вартість та бар'єри для доступу до фінансових послуг, збільшуючи фінансову грамотність та довіру клієнтів. Вони також сприяють трансформації та розвитку фінансового сектору, оскільки використовують нові технології, такі як штучний інтелект, хмарні послуги, віртуальні активи, миттєві платежі, відкритий банкінг тощо, які змінюють спосіб функціонування та взаємодії фінансових установ та регуляторів.

Фінтех компанії в Україні налічують понад 246 [5], при чому більше половини з них розпочали свою діяльність за останні три роки. Найпопулярнішим напрямом роботи є платежі та мобільні гаманці. Загальна вартісна оцінка ринку складає близько \$1 млрд. Український фінтех-ринок отримує підтримку та стимули від державних органів, зокрема Національного банку України, Міністерства цифрової трансформації України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку

України, які розробляють та впроваджують нові закони, ініціативи та проекти, спрямовані на розвиток фінтеху в країні. Існує високий потенціал для міжнародної експансії, оскільки українські фінтех-компанії пропонують конкурентоспроможні та інноваційні рішення для глобальних викликів та потреб.

Таким чином, фінтех компанії є важливими гравцями на фінансовому ринку, які використовують інноваційні технології для надання фінансових послуг. Їх роль на фінансовому ринку полягає в тому, що вони забезпечують швидкість, зручність, доступність та ефективність фінансових операцій для клієнтів та партнерів. Фінтех компанії також сприяють конкуренції, інклюзії, трансформації та розвитку фінансового сектору, мають високу вартісну оцінку, отримують підтримку від держави та мають перспективи для міжнародного зростання.

Література:

1. Кльоба Л. Г., Добош Н. М., Сорока О. П. Впровадження фінансових технологій – стратегічний напрям розвитку банків. *Ефективна економіка*. 2020. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8479> (дата звернення: 05.12.2023). DOI: 10.32702/2307-2105-2020.12.128
2. Офіційний сайт Монобанку. URL: <https://www.monobank.ua/about>
3. Офіційний сайт Національного банку України. Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/files/DDWIAwXTdqjdClp>
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. FinAwards 2018: Кращі з кращих банків. URL: <https://minfin.com.ua/ua/2018/04/20/33256751/>
5. Українська асоціація фінтех та інноваційних компаній. URL: <https://fintechua.org/fintech-catalog-2023>